

CUPRINS

1. Scopul și obiectivele propuse spre realizare în cadrul proiectului în anul 2022.....	3
Scopul: Validarea prin experiment a paradigmei EP	3
2. Etapele în anul 2022	3
3. Acțiunile planificate pentru realizarea scopului și obiectivelor	3
4. Acțiunile realizate pentru atingerea scopului și obiectivelor	4
4.1. Validare experimentală a paradigmei EP, prin proiectarea și asigurarea implementării de curricula prospectivă infuzional și/sau disciplinar (Curricula EP) în cadrul universitar.....	4
5. Rezultatele obținute	24
6. Publicațiile la tema tezei de DH	24
8. Diseminarea rezultatelor proiectului.....	25
9. Concluzii în limba română și engleză	26

1. Scopul și obiectivele propuse spre realizare în cadrul proiectului în anul 2022

Scopul: Validarea prin experiment a paradigmei EP

Obiectivele etapei anuale:

1. Elaborarea Paradigmei EP prin configurarea Bazei pandantă cu elementele componente (Blocul gnoseologic și Blocul operațional) axate pe Resortul subsecvent centrate pe formarea competenței prospective;
2. Valorificarea prin experiment a Tehnologiei unității acordate (CP9) prin proiectarea și asigurarea implementării prin demers infuzional și/sau demers special (disciplinar) în cadrul universitar.

2. Etapele în anul 2022

1. **Validare experimentală a paradigmei EP**, prin proiectarea și asigurarea implementării de curricula prospectivă infuzional și/sau disciplinar (Curricula EP) în cadrul universitar.

2. **Aplicarea experimentului** de formare a competențelor prospective la studenți în cadrul UTM și UST. Analiza, prelucrarea și interpretarea rezultatelor pretest și posttest în vederea modificărilor. Elaborarea concluziilor.

3. Acțiunile planificate pentru realizarea scopului și obiectivelor

1. **Validare experimentală a paradigmei EP**, prin proiectarea și asigurarea implementării de curricula prospectivă infuzional și/sau disciplinar (Curricula EP) în cadrul universitar.

2. **Aplicarea experimentului** de formare a competențelor prospective la studenți în cadrul UTM și UST. Analiza, prelucrarea și interpretarea rezultatelor pretest și posttest în vederea modificărilor.

3. **Elaborarea și editarea Suportului de curs:** *Pedagogia prospective*

4. **Elaborarea:** *GHID de proiectare și formare a competențelor prospective în curricula universitară*

5. **Elaborarea și publicarea articolului** cu tema: *Proiectarea competențelor prospective în curricula universitară.*

6. **Redactarea și prezentarea tezei de doctor habilitat** în cadrul Departamentului Științe Socio Umane (DȘSU) (urmează).

7. **Elaborarea autoreferatului** la teza de doctor habilitat. **Susținerea tezei de doctor habilitat în cadrul Seminarului Științific de profil.** Redactarea tezei, pregătirea procesului verbal (urmează).

8. **Susținerea tezei de doctor habilitat în cadrul Consiliului Științific.** Redactarea tezei, elaborarea procesului verbal (urmează).

4. Acțiunile realizate pentru atingerea scopului și obiectivelor

1. Validare experimentală a paradigmei EP, prin proiectarea și asigurarea implementării de curricula prospectivă infuzional și/sau disciplinar (Curricula EP) în cadrul universitar.
2. Aplicarea experimentului de formare a competențelor prospective la studenți în cadrul UTM și UST. Analiza, prelucrarea și interpretarea rezultatelor pretest și posttest în vederea modificărilor.
3. Elaborarea și editarea Suportului de curs: Pedagogia prospectivă
4. Elaborarea: GHID de proiectare și formare a competențelor prospective în curricula universitară
5. Elaborarea și publicarea articolului cu tema: Proiectarea competențelor prospective în curricula universitară.
6. Editarea Monografiei: *Prospective pedagogy: conceptual and methodological fundamentals*. Monograf. Primedia eLaunch, Boston, USA, 2022. – 117 p. ISBN – 979-8-88722-627-9
7. Participarea cu comunicat în cadrul 5th World Conference on Teaching and Education (WORLDCTE). Berlin, Germania, 8-10 decembrie, 2022, cu tema: *Learning and adapting to change for students-pedagogical profile* (diploma de participare).

4.1. Validare experimentală a paradigmei EP, prin proiectarea și asigurarea implementării de curricula prospectivă infuzional și/sau disciplinar (Curricula EP) în cadrul universitar.

Reieșind din caracterul conceptual și operațional al paradigmei expuse anterior, experimentarea a fost realizată la nivelul formativ – experimentarea modulelor educaționale prospective în cadrul universitar, în baza Tehnologiei unității acordate (9 competențe prospective (CP)), redată în Tabelul 1.

Tabelul 1. Tehnologia unității acordate (9 CP)

Etapa experimentală/subiecții experimentali	Obiective	Instrumentar	Metodologie
<p>Etapa I. Constatarea nivelului de formare a competențelor prospective</p> <p>Total subiecți: 336 UTM – 215 studenți -135 grup experimental - 80 grup de control</p>	<p>Cercetarea unui ansamblu de aspecte care converg spre stabilirea nivelului la care au format studenții cele 9 competențe prospective</p>	<p>-Chestionarul „Competența prospectivă” (profil tehnic) -Chestionarul „Competența prospectivă” (profil pedagogic)</p>	<p>Analiza și sinteza Deducția Interpretarea</p>

<p>UST – 111 studenți: - 82 grup experimental - 29 grup de control</p>			
<p>Etapa II. Formarea competențelor prospective (9 CP): -anticipativă -de planificare -de direcționare -gestionare a riscului -managementul schimbării - gestiunea informației -gestionarea timpului -de luare a deciziei - inovativă</p> <p>Total subiecți: 217 UTM – 135 UST – 82</p>	<p>Realizarea experimentului formativ în vederea ridicării nivelului de formare a competențelor prospective ale studenților</p>	<p>Cursul „Etica profesională” Cursul „Comunicare și scriere academică” Demers infuzional la UTM</p> <p>Cursul „Didactica funcțională” Demers infuzional la UST</p> <p>Cursul „Educația prospectivă” Demers special (disciplinar)</p>	<p>Studiul de caz Problematizarea Elaborarea scenariilor Dezbaterea Prevederea strategică Masa rotundă Prognostizarea Modelarea de alternative Analiza prospectivă Proiectul de cercetare AAR: anticipare/acțiune/reflecție Descoperirea Hermeneutica</p>
<p>Etapa III. Validarea nivelului de formare a competențelor prospective</p> <p>Total subiecți: 336 UTM – 215 studenți UST – 111 studenți</p>	<p>Stabilirea procentuală a creșterii nivelului de formare a competențelor prospective ale studenților</p>	<p>Matricea de evaluare Testul „Evaluarea nivelului de formare a competențelor prospective” Demersul special (disciplinar) Demersul infuzional</p>	<p>Analiza Compararea datelor Contrapunerea datelor Interpretarea Statistica Sintetizarea</p>

Experimentul formativ a fost conceput în baza paradigmei educației prospective prin utilizarea unor componente obiective ale procesului de învățare – programul/modulul educațional. Materialele-suport privind programele /modulele educaționale au fost elaborate.

Testele docimologice aplicate studenților la disciplina *Etica profesională* și disciplina *Comunicare și scriere academică* sunt axate pe competențe infuzionate: *anticipativă, de planificare, de direcționare, de luare a deciziei, gestionarea riscului, adaptarea la schimbare, gestionarea timpului, gestionarea informației, inovativă.*

Metodologia de formare a competenței prospective a respectat principiile și strategiile de formare a competențelor prospective prevăzute de EP, iar drept suport au servit etapele de formare a competențelor prospective.

Pentru evaluarea competențelor respective, au fost elaborați anumiți indicatori, corespunzători fiecărei competențe. Acești indicatori sunt prezentați în Matricea de evaluare a competenței prospective (Tabelul 4.2 din teză).

În scopul constatării nivelului de formare a competențelor prospective la studenții de la Universitatea de Stat din Tiraspol (UST) și Universitatea Tehnică din Moldova (UTM), am aplicat chestionarul „competențe prospective” (Anexă nr.10 și Anexa nr.11 din teză).

Chestionarul a fost elaborat în corespundere cu referențialul curricular al cursului *Etica profesională, Comunicare și scriere academică* și a cursului *Didactica funcțională*, fiind respectate componentele de formare a competenței prospective.

Astfel, prin aplicarea chestionarelor elaborate în corespundere cu referențialul curricular s-a urmărit a determina în ce măsură studiile universitare pregătesc studenții pentru viitor.

Ca exemplu la cursul de *etică profesională*, în elaborarea chestionarului ne-am axat pe *anticiparea consecințelor comportamentale, pe planificarea acțiunilor de modelare a comportamentului și pe direcționarea spre un comportament etic*. În cele ce urmează sunt enumerați itemii respectivi.

- **Axarea pe competența anticipativă:** *anticipați schimbările legate de etica profesiei dvs; anticipați consecințele lipsei normelor etice într-un grup profesional; anticipați consecințele criticii destructive; anticipați drepturile subalternilor pe care trebuie să le respectați, în eventualitatea că ați fi manager.*

- **Axarea pe competența de planificare:** *elaborați un plan de dezvoltare a relațiilor adecvate în colectiv; propuneți modalități de dezvoltare a comunicării eficiente cu colegii identificați alternative la problema ce necesită a fi soluționată; analizați alternativele, elaborați soluții anticriză pentru alternativa selectată; evaluați calitatea deciziei prin consecințele stabilite.*

- **Axarea pe competența de direcționare:** *direcționați comportamentul dvs. în funcție de principiile stipulate în codul deontologic profesional; argumentați necesitatea comunicării etice în societate/organizație estimați importanța dezvoltării culturii exteriorului, direcționați comportamentul dvs.*

- **Axarea pe competența de luare a deciziei:** *identificați alternative în soluționarea problemei expuse; analizați etapele luării deciziei; stabiliți stilul decizional personal conform caracteristicilor; estimați rolul deciziei în ritmul accelerat al schimbării; argumentați decizia de a selecta profesia în care vă formați.*

- **Axarea pe competența de gestionare a timpului:** *identificați dimensiunile timpului ca latură a procesului educațional/de muncă; analizați relația dintre timpul economic, social și personal; ierarhizați prioritățile în atingerea performanțelor în funcție de timp; organizați timpul destinat realizării sarcinilor planificate;*

- **Axarea pe competența de gestiune a informației:** *explicați sintagma de conținut educațional; descrieți etapele gestionării informației; determinați dimensiunile societății informaționale; evidențiați tehnici de selecție a informației; organizați informația dată în tabel/schemă.*

- **Axarea pe competența de gestiune a riscului:** *identificați riscurile potențiale în acțiunile personale/profesionale; planificați acțiuni de minimizare a riscului de gestiune a timpului; determinați tipul de probleme și soluțiile de rezolvare a acestora.*

- **Axarea pe competența de adaptare la schimbare:** *identificați factorii ce favorizează schimbarea socială; determinați riscurile schimbării sociale; analizați schimbările sociale în raport cu pregătirea profesională; planificați schimbări în domeniu conform relației trecut-prezent-viitor.*

- **Axarea pe competența inovativă:** *identificați deblocajele creativității; determinați condițiile învățării inovative; identificați tipurile de inovații din domeniul de formare; propuneți idei inovative în soluționarea problemelor din domeniu.*

În elaborarea instrumentelor de măsurare a competențelor prospective ne-am axat pe cerințele de construcție a testelor docimologice, de aceea analiza rezultatelor este una centrată calitativ, deși ponderea (%) categoriilor de sarcini ale chestionarelor a fost stabilită în dependență de cunoaștere (20%), aplicare (30%) și integrare (50%) în corespundere cu descrierea nivelelor prezentate la explicarea Matricei de evaluare a competențelor prospective (CP).

Etapa I. Constatarea nivelului de formare a competențelor prospective

• Studenții profil tehnic

Cu scopul de determinare a nivelului de formare a competențelor prospective a studenților din cadrul UTM a fost aplicat chestionarul Competențele prospective la 135 studenți din ciclul I.

evidențierea nivelului de formare a competențelor prospective, ca rezultat a fost elaborat tabelul ce urmează:

Tabelul 2. Nivelul de formare a competențelor prospective (viziunea studenților)

Competențe	Nivel înalt	Nivel mediu	Nivel scăzut
De a prevedea/anticipa	21%	51%	28%
De planificare și proiectare	25%	57%	18%
Creativitatea și inovația	27%	31%	42%
De gestiune a timpului	22%	45%	33%
Deschiderea către noi oportunități/ adaptare la schimbare	31%	39%	30%
Direcționarea	38%	35%	27%
De a lua decizii	38%	35%	27%
Gestiunea riscului	24%	30%	34%
Gestionarea informației	25%	41%	34%

Din Tabelul 2. se observă că subiecții în mare parte, consideră că posedă competențe prospective la un *nivel mediu și scăzut*.

Competența de planificare și proiectare este identificată la 57% la nivel mediu, tot la nivel mediu – 51% optează pentru competența de anticipare, urmată de competența de a gestiona timpul și 41% competența de selecție a informației. Deși în Tabelul 5.5. se evidențiază la itemul despre planificarea timpului este important pentru mai mult de 50% dintre studenți, 45% sunt plasați la nivel mediu. Aceste rezultate prezintă faptul că studenții percep faptul că timpul este o valoare și necesită panificat, dar întâmpină dificultăți în acest sens. Deși, studenții evidențiază că au formate competențe prospective totuși majoritatea nu știu să explice noțiunea de EP.

Din cei 135 subiecți chestionați, 74,8% recunosc schimbarea ca fenomen determinant al EP. De facto, schimbarea este atât un factor care determină inovația sau invers, iar prin educația prospectivă se întrevăd aceste schimbări, iar aceasta este evidențiată a fi una din CP - adaptarea la schimbarea, planificarea schimbării etc. Totodată, a fost elaborat și aplicat la etapa inițială celor 135 de studenți și un test docimologic pentru evaluarea competențelor formate cu itemi referitor la etică profesională – demers infuzional.

Nivelul de formare a competențelor prospective a fost determinat prin intermediul indicatorilor care presupun comportamente concrete, elaborate pentru cele trei nivele de formare a competenței: *de cunoaștere, aplicare și de integrare*. Datele sunt prezentate în Figura 1.

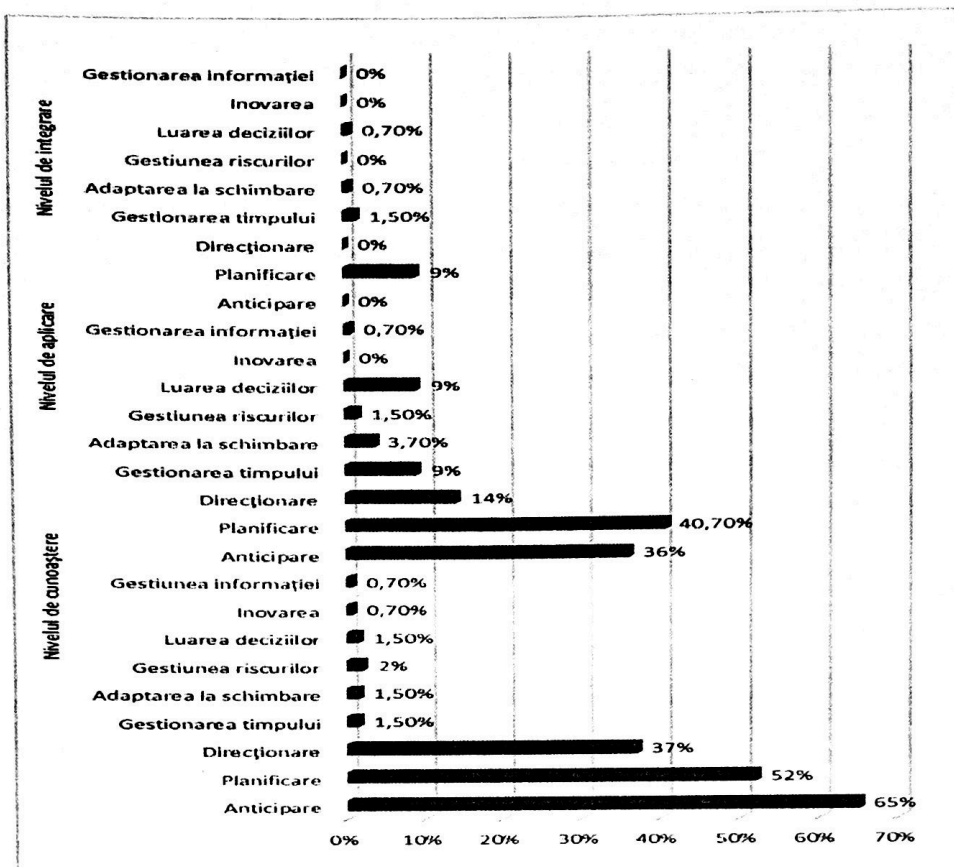

Figura 1. Nivelul de formare a competențelor prospective prin Etică profesională (inițial)

Din figura de mai sus se observă că în mare parte subiecții au format unele competențe prospective ce țin de competența de planificare 9 % și gestionarea timpului 1,5%.

pentru a verifica corectitudinea răspunsurilor a fost aplicat la 80 de respondenți chestionarul cu itemi care evidențiază aceleași competențe prospective, doar că în cadrul disciplinei *Comunicarea și scrierea academică*, rezultate prezentate în Figura 2.

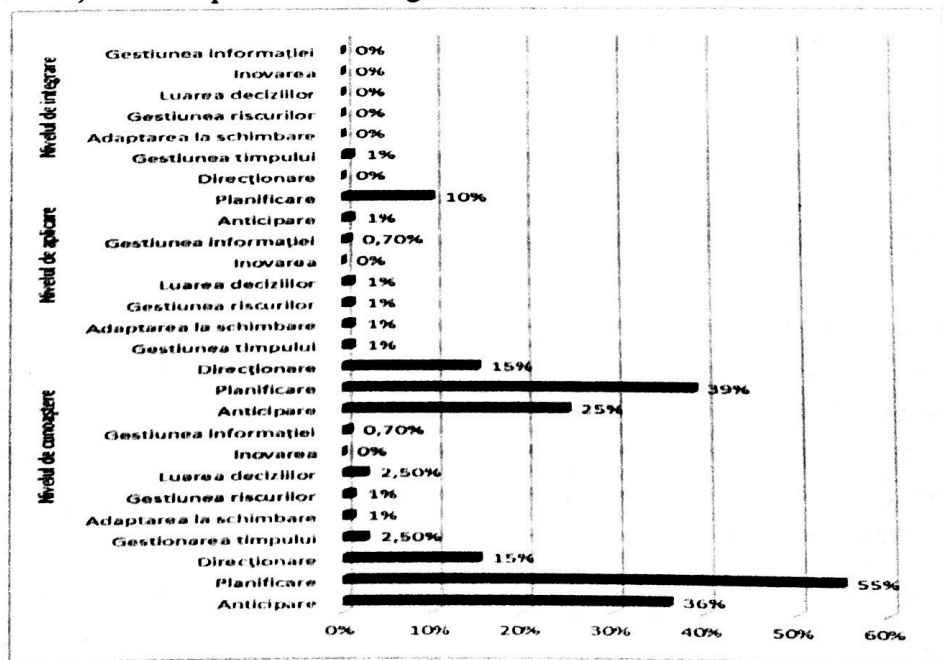

Figura 2. Ponderea formării competențelor specifice prin Comunicare și scriere academică (inițial)

Figura de mai sus prezintă faptul că studenții la *nivel de cunoaștere* 15% afirmă că dețin *competența de direcționare/orientare*, și 2,5% din ei susțin că cunosc despre luarea de decizii și doar 1 % este evidențiat la gestiunea riscurilor și adaptarea la schimbare. La *nivel de integrare* sunt identificați doar 10 % din subiecți că are formată *competența de planificare*.

În general, se observă formarea competenței prospective de planificare a fi prezentă la nivel I (de cunoaștere) la 55%, nivelul II (aplicare) – 39% și nivelul III (integrarea) la 10% din subiecți. Interes prezintă faptul că gestionarea timpului este evidentă la 2,5% - nivel cunoaștere, 1% la nivel de aplicare și 1% la nivel de integrare. Important de menționat că la nivel de integrare sunt lipsă celelalte competențe, fapt ce ne-a permis să ne orientăm spre proiectarea acestora în curricula disciplinelor *Etica profesională* și *Comunicare și scriere academică*. Deși diferențele sunt nesemnificative, lotul de subiecți de la Psihopedagogie e puțin mai inițiat cu referire la CP.

• Studenții profilului pedagogic

Cu scopul determinării nivelului de formare a competențelor prospective, a fost aplicat chestionarul la 82 de studenți din cadrul UST specialitatea psihopedagogie, ciclul I în aceleași condiții.

Din Figura 3. se observă că subiecții, în mare parte, pentru toate competențele, sunt la un nivel mediu și slab, fapt ce poate fi observat în figura ce urmează:

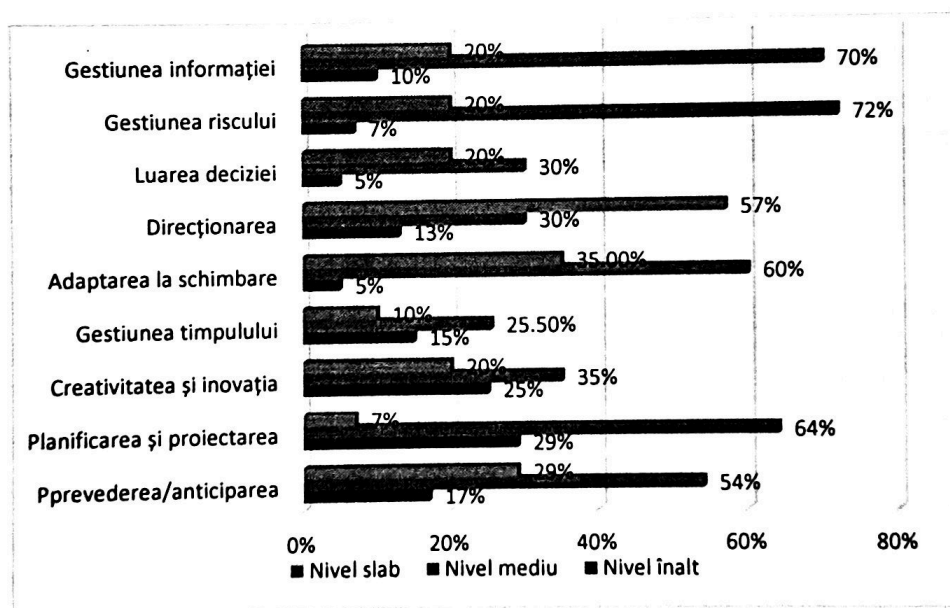

Figura 3. Nivele de formare a competențelor prospective (UST) (inițial)

Din Figura 3 observăm că studenții consideră a avea formată *competența de planificare și proiectare* 64% la nivel mediu și 29% la nivel înalt. În general, se constată că toate competențele sunt de nivelul mediu. La nivelul înalt se atestă la competența de planificare la 29% dintre studenți urmat de creativitate și inovație - 25%, anticiparea la 17% direcționarea identificată la 13%.

Datele sunt prezentate în Figura 4 confirmă faptul că în mare parte subiecții au formate unele competențe prospective la nivel de integrare: competența de planificare 20% și anticiparea 5%, aceste rezultate pot fi vizualizate în figura ce urmează:

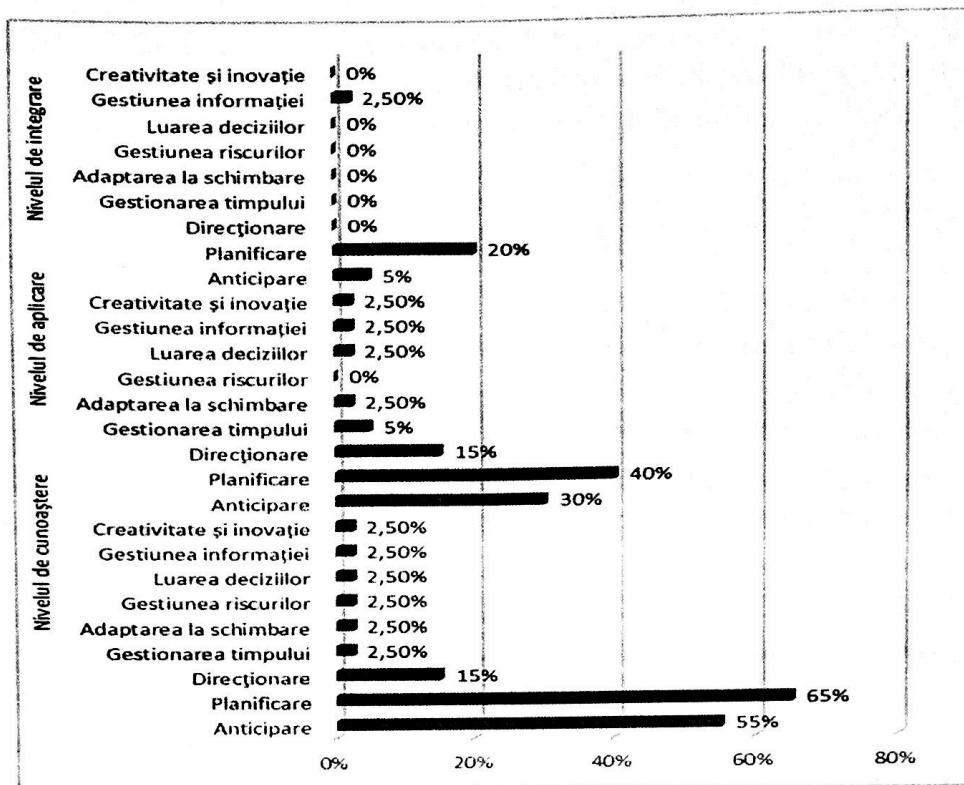

Figura 4. Ponderea competențelor specifice la Didactica funcțională (inițial)

Conform datelor prezentate în Figura 5.4 se observă că studenții din cadrul Facultății de Pedagogie dețin competența de planificare la nivelul I – 65%, II – 40% și III - 20% și competența de anticipare pentru nivelul de integrare au fost plasați 5% dintre subiecți. Acest fapt confirmă corectitudinea rezultatelor analizei curricula la aceste specialități.

La final au fost constatate următoarele:

- la *nivel de cunoaștere* sunt identificate competențele anticipare 36%, planificare la 55% și direcționare la 15% la studenții UTM. Aceleași competențe sunt evidențiate la 55% pentru competența de anticipare, 65% planificare și 15% pentru direcționare la studenții UST;

- este identificată a fi formată la *nivel de integrare* competența de planificare doar la 10% dintre studenții UTM și 20% la studenții UST;

- cele 9 CP sunt formate la *nivel de aplicare* la 1% studenții UTM și 2,5% studenții UST, fapt ce prezintă un număr destul de mic;

- deși lucrurile se schimbă rapid în societate, studenții nu sunt gata să facă față schimbărilor deoarece, atât respondenții din cadrul UTM cât și studenții din cadrul UST au formată la un nivel foarte scăzut competența de adaptarea la schimbare pentru nivelul de integrare (0,7% UTM și respectiv 2,5% UST);

- la un nivel foarte scăzut se observă formate competențele gestiunea informației, gestiunea timpului, gestiunea riscului, creativitatea și inovația, luarea deciziei la ambele grupe de studenți.

În concluzie, datele analizate prezintă faptul că în mare parte atât studenții din UTM cât și cei din UST au formate doar unele competențele prospective. Ca exemplu competența de planificare este identificată la nivel de cunoaștere la 55% și respectiv 65%, iar la nivel de integrare este identificată la 10% studenții și UTM 20% studenții UST. În general cele 9 CP sunt formate la nivel de aplicare doar la 2% dintre studenți. Această situație confirmă necesitatea implementării experimentului formativ și implicarea ambelor grupe. Implicarea studenților UTM și a studenților UST este motivată

atât din constatările mai sus menționate cât și inginerii creează viitorul și au nevoie de a planifica, a crea, inova, etc., dar și anticipa acel viitor dezirabil, iar cadrele didactice (în devenire) vor forma specialiști în diverse domenii care trebuie să fie prospectivi, persoane cu o viziune echilibrată a realității, cu decizii logice, deschiși spre noi orizonturi de cunoaștere.

Implementarea Tehnologiei unității acordate (9 CP)

În experimentului formativ rolul important din Tehnologia unității acordate a fost formarea acelor 9 CP.

În cadrul UST, ne-am axat pe formarea de competențe specifice în total 82 studenți, dintre care 42 de studenți au fost implicați în cadrul cursului *Educației prospective* (Anexa nr.12) – demers disciplinar și 40 studenți prin intermediul cursului de *Didactica funcțională (demers infuzional)* cu scop de formare a competențelor profesionale pedagogice.

În cadrul UTM ne-am axat pe formarea competențelor prospective prin intermediul cursului *Etica profesională* – 79 studenți și cursul *Comunicarea și scrierea academică* (demers infuzional) fiind implicați 56 studenți, total -135 studenți de la diverse specialități.

În formarea și dezvoltarea personalității prospective este necesar de a forma competențe *de anticipare, proiectare, direcționare a acțiunii în funcție de contextul social, profesional și personal, gestionarea timpului, gestionarea informației, managementul riscului, luarea deciziilor, creativitate și inovație, gestionarea schimbării.*

Competențele prospective, ca finalități ale educației prospective, evidențiază orientarea politicii educației la necesitățile prezentului și viitorului.

➤ Formarea competențelor prospective axată pe demers specific (disciplinar)

Necesitatea implementării cursului de *Educație prospectivă* (Anexa 12 din teză) în cadrul universitar este determinată de imperative politice, pedagogice, sociale, economice

În acest sens, cele mai importante strategii de motivare a studenților în favoarea tematicii prospective au fost:

- *la nivel profesional* – formarea profesională pentru a face față cerințelor actuale și de viitor ale pieței muncii și societății, EP revenindu-i rolul de a răspunde schimbărilor acestor nivele;
- *la nivel personal* – înțelegerea mecanismelor de dezvoltare a abilităților de identificare a alternativelor în situații problematice, anticiparea consecințelor acțiunilor personale, evaluarea și gestionarea riscurilor.

Organizarea eficientă a procesului educațional sub direcția prospectivă revendică valorificarea unor momente importante, prin prezentarea conținuturilor în legătură cu realitatea:

- de la nivelul local la cel global;
- de la perspectiva personală la cea colectivă;
- de la emoțional la rațional.

Se recomandă ca subiectele pentru dezbateri:

- să permită analiza perspectivei temporale tridimensionale a problemei: trecut - prezent - viitor,
- să animeze procesul discuției (să conțină elemente controversate);

- să realizeze analize comparative (analiza problemei abordate în diferite țări și din diferite perspective - politică, economică, culturală și filosofică).

La etapă de formare (din perspectivă curriculară), bazată pe metodologia instruirii interactive și pe metodele de previziune, pentru grupul țintă s-au creat următoarele condiții experimentale:

- analiza problemei în sistem;
- abordarea transdisciplinară a conținutului.

Experimentul în ansamblu, precum și activitățile desfășurate în cadrul seminarelor, au avut drept scop formarea competențelor prospective la studenții pedagogi și psihologi în devenire.

Delimitarea etapelor și, respectiv, a produselor EP, permite organizarea cât mai eficientă a procesului educațional – proiectarea obiectivelor operaționale, selectarea metodelor și a conținuturilor corespunzătoare. Astfel, în cadrul unui curs integrat, instituționalizat, există mai multe oportunități de realizare a obiectivelor propuse, în special, a celor axate pe formarea competențelor prospective a studenților.

Componentele de bază ale experimentului se axează pe:

- anticiparea problemelor și tendințelor dezvoltării EP;
- anticiparea, analiza și minimalizarea riscului;
- elaborarea planului de dezvoltare personală și profesională;
- formarea competențelor prospective la studenții de la specialitățile profil pedagogic.

În această ordine de idei, *Tehnologia unității acordate (9 CP)* are drept scop formarea competențelor prospective. Astfel, conținutul EP și metodele de formare sunt orientate în vederea obținerii rezultatelor așteptate (obiectivelor de referință). Prin această Tehnologie se oferă beneficiarilor educației posibilitatea de a participa activ la procesul de învățare și de feedback în raport cu propriile performanțe. Finalitățile propuse sunt definite la nivelul interferenței cunoștințelor, atitudinilor și abilităților academice și sociale.

În anul academic 2021-2022 a fost realizat experimentul formativ, având în calitate de subiecți 42 de studenți (Facultatea Pedagogie). Scopul experimentului a fost implementarea unui modul: Educația prospectivă (30 de ore), realizat în timpul orelor după masă. Activitățile didactice au fost realizate cu ajutorul problematizării, exerciții, scenariile, studii de caz etc., incluse în curriculumul EP la compartimentul strategii didactice.

➤ **Formarea competențelor prospective axată pe demers infuzional**

La această etapă prin intermediul disciplinei de Etică profesională ne-am propus să dezvoltăm competențele prospective. Luând în calcul faptul că omenirea merge spre autodistrugere din perspectiva personală dar și profesională, credem că moralitatea, în măsura în care se exprimă printr-un anumit fel de a gândi al omului, constituie realități supuse învățării. Omul nu se naște cu aceste trăsături ale personalității sale și de aceea el trebuie să le învețe de la societatea în care se naște și în care trăiește. Prin învățarea moralității înțelegem o activitate prin care persoana ajunge să se comporte, să acționeze, să gândească și să simtă în consonanță cu principiile, normele, trebuințele morale ale societății în care trăiește. Educația morală urmărește să formeze și să dezvolte calități și însușiri pentru ca, individul să se poată integra în grupul social și să ducă o viață socială normală în general dar și să se orienteze spre un viitor dezirabil. În general, prin educația morală se urmărește formarea individului pentru a face bine și a-l promova, realizarea echilibrului său interior, generat și consolidat de respectarea cotidiană a normelor și principiilor morale.

În cadrul cursului *Etica profesională* (Anexa 13) modul predat în cadrul cursului Etică, Comunicare și Drept, din care am selectat doar temele ce țin de Etică și comunicare. În acest modul au fost incluse obiective care evidențiază finalitatea competențelor prospective: *competența de anticipare, competența de planificare și competența de direcționare*. În tabelul 3. am introdus doar obiectivele ce orientează direct spre formarea celor 9 CP.

Tabelul 3. Trasarea obiectivelor cu referire la EP în cursul Etica profesională

nr.	Unități de conținut	Obiective de referință (variantă inițială)	Obiective de referință (varianta finală)
1	Introducere în Etica profesională		<ul style="list-style-type: none"> • să <i>anticipe</i> problemele legate de comportamentul etic în specialitatea care va activa; • să <i>prevadă</i> consecințele comportamentului său; • să <i>proiecteze</i> pași de dezvoltare a comportamentului etic pentru specialiști din viitor.
2	Particularitățile comportamentului etic	<ul style="list-style-type: none"> • să <i>analizeze</i> codul deontologic al profesiei sale. 	<ul style="list-style-type: none"> • să <i>propună</i> modelul de specialist care va avea succes; • să <i>orienteze</i> propriul comportament în funcție de principiile stipulate în codul deontologic.
3	Etica și cultura organizațională	<ul style="list-style-type: none"> • să <i>proiecteze</i> un model de dezvoltare a culturii organizaționale. 	<ul style="list-style-type: none"> • să <i>determine</i> tendințele de dezvoltare a culturii organizaționale; • să <i>anticipe</i> consecințele axării pe tipul de cultură rol și tipul de cultură axat pe sarcină. • Să <i>proiecteze</i> un model de dezvoltare a culturii organizaționale
4	Grupul de muncă	<ul style="list-style-type: none"> • să <i>creeze</i> modalități de adaptare în noul colectiv de muncă. 	<ul style="list-style-type: none"> • să <i>anticipe</i> consecințele lipsei comportamentului etic în colectiv; • să <i>elaboreze</i> un plan de dezvoltare a relațiilor eficiente în cadrul colectivului; • să <i>direcționeze</i> acțiuni de dezvoltare a culturii organizaționale. • Să <i>creeze</i> modalități de adaptare în noul colectiv de muncă
5	Etica conducerii	<ul style="list-style-type: none"> • să <i>propună</i> modalități de conducere cu aspect moral. 	<ul style="list-style-type: none"> • să <i>anticipe</i> riscurile stilului autoritar de conducere; • să <i>planifice</i> acțiuni de modelare a stilului de conducere; • să <i>direcționeze</i> stilul de conducere spre un stil democrat.
6	Conflict și negociere	<ul style="list-style-type: none"> • să <i>propună</i> forme de intervenție în situații de conflict; • să <i>creeze</i> alternative de acțiune la conflicte tipice. 	<ul style="list-style-type: none"> • să <i>anticipe</i> consecințele conflictului în organizație; • să <i>planifice</i> căi de soluționare a conflictului; • să <i>direcționeze</i> conflictul spre generarea de alternative referitoare la o decizie. • Să <i>creeze alternative de acțiune la conflicte tipice</i>

7	Stereotipuri, prejudecăți, mobingul și discriminarea la locul de muncă	-	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Anticipați</i> consecințele discriminării la locul de muncă • <i>Planificați etape de diminuare a mobingului la locul de muncă</i>
8	Comunicarea umană. Noțiuni generale	-	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Propuneți</i> modalități de diminuare a barierelor în comunicare
9	Comunicarea în organizație	-	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Proiectați</i> model eficient de comunicare angajat-angajator • <i>Creați</i> condiții de utilizare a canalelor de comunicare la locul de muncă accesate de avantaje
10	Comunicarea verbală	-	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Orientați</i> comunicare spre evidențierea dezvoltării culturii vorbirii • <i>Anticipați</i> comunicarea eficientă/ineficientă prin modul în care este transmis mesajul • <i>Propuneți</i> modalități de diminuare a factorilor care împiedică să ascultăm activ
11	Calități personale și comunicarea	-	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Prognozați</i> dezvoltarea empatiei în comunicare prin utilizarea tehnicilor de comunicare asertivă • <i>Anticipați</i> consecințele comunicării agresive • <i>Direcționați</i> comunicarea din agresivă în asertivă
12	Comunicarea nonverbală	-	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Orientați</i> comunicarea nonverbală spre semnificație • <i>Anticipați</i> sensul comunicării nonverbale după privire
13	Comunicarea în grup. Organizarea de conferințe	-	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Propuneți</i> tehnici de menținere a comunicării în grup • <i>Planificați</i> organizarea unei conferințe în conformitate cu timpul și acțiuni • <i>Anticipați</i> succesul organizării unui seminar după activitățile realizate/planificate /timp și decizie
14	Recrutarea, selecția și integrarea personalului la locul de muncă	-	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Planificați</i> etapele de recrutare a personalului • <i>Anticipați</i> selectarea persoanei potrivită după analiza competențelor din CV • <i>Direcționați</i> personalul spre dezvoltarea carierei

Proiectarea competențelor prospective prin demers infuzional a fost realizată și în cadrul curriculumului la disciplina *Comunicare și scriere academică (Anexa 14.)*:

Tabelul 4. Trasarea obiectivelor EP la *Comunicare și scriere academică*

Nr.	Tema	Obiective de referință (variantă inițială)	Obiective de referință (varianta finală)
1	Comunicarea - paradigmă structural - expresivă a ființei umane	<ul style="list-style-type: none"> - <i>formuleze</i> idei evidențiind gândirea în comunicare ca efect pozitiv; - <i>elaboreze</i> un microeseu argumentând rolul Școlii semiotice /Palo Alto în comunicare 	<ul style="list-style-type: none"> - să anticipe direcțiile de dezvoltare a comunicării prin prisma tipului de personalitate - să proiecteze un mesaj utilizând inteligența emoțională în context divers (normal, cu mirare, cu teamă, întrebare, nesiguranță etc.) - să orienteze mesajul spre modificarea gândirii în comunicare

2	Abordarea sistemică a comunicării		<ul style="list-style-type: none"> - să <i>anticipe</i> consecințele erorilor comunicării scrise în textele oficiale - să <i>proiecteze</i> un raport cu tematică din domeniu identificând probleme în acest sens
3	Paradigma formal - tranzacțională și relațional sistemică a comunicării	<ul style="list-style-type: none"> - <i>propună</i> întrebări din perspectivă științifică, familială, publicistică; - <i>analizeze</i> tipuri de comunicări în organizații. 	<ul style="list-style-type: none"> - să <i>anticipe</i> consecințele comunicării defectuoase pentru organizație și pentru angajat - să <i>proiecteze</i> schematic comunicarea în organizația din care face parte - să <i>orienteze</i> critica destructivă în cea constructivă
4	Dimensiunea persuasivă a comunicării	<ul style="list-style-type: none"> - <i>formuleze</i> critica constructivă la o încălcare a unui angajat; - <i>propună</i> modele de argumentație simplă și argumentație complexă în comunicare; - <i>elaboreze</i> o prezentare publică a unei lucrări științifice cercetate - organizeze o conferință seminar/conferință științifică studențească 	<ul style="list-style-type: none"> - să <i>anticipe</i> schimbări de comportament în urma utilizării argumentelor - să <i>analizeze</i> nivelul de dezvoltare a personalității după nivelul de comunicare publică - să <i>elaboreze</i> schematic structura mesajului pentru prezentare publică la o temă din domeniu - să <i>prognozeze</i> finalitățile discursului argumentativ - să <i>decidă</i> formula de adresare a mesajului pentru a convinge - să <i>analizeze</i> riscurile formulării mesajului
5.	Scrierea academică. Structura conceptuală a textului științific	<ul style="list-style-type: none"> - <i>analizeze</i> actele normative și standarde actuale de elaborare a tezei de licență. - să <i>stabilească</i> impactul publicației științifice - să <i>propună</i> modalități de citări bibliografice după condițiile tehnice a diferitor reviste. 	<ul style="list-style-type: none"> - să gestioneze informația în elaborarea - să <i>anticipe</i> rezultatul elaborării tezei după respectarea/ nerespectarea condițiilor tehnice de redactare a unei teze - să <i>elaboreze/creeze</i> un articol științific respectând condițiile editoriale - să <i>anticipe</i> consecințele încălcării premiselor etice în cercetare - să <i>stabilească</i> riscurile scrierii academice
6	Etapetele de elaborare a lucrării științifice	<ul style="list-style-type: none"> - formuleze titlul, problema, actualitatea și caracterul inovativ a problemei cercetate; - formuleze concluzie științifică ca finalitate a procesului de cercetare; 	<ul style="list-style-type: none"> - să <i>propună</i> deschideri inovative în cercetarea științifică din domeniu, după analiza problemelor - să <i>anticipe</i> schimbări în cercetare din domeniu în care se formează - să <i>anticipe</i> riscuri în elaborarea lucrării științifice
7	Conceperea și elaborarea lucrărilor științifice	<ul style="list-style-type: none"> - elaboreze un articol științific respectând structura publicației; - redacteze lucrarea științifică în conformitate cu recomandările / ghidurile propuse de instituție; - analizeze ghidului privind elaborarea și susținerea tezelor de licență; - redacteze proiectul: Teza de an, conform structurii propuse în Ghid. 	<ul style="list-style-type: none"> - să <i>planifice</i> timpul pentru reușita elaborării articolului științific - să <i>ia decizii</i> referitoare la literatura analizată și modalitatea de utilizare în text - să <i>propună soluții</i> la problema analizată în <i>diminuarea riscurilor</i>
8	Integritatea scrierii academice	<ul style="list-style-type: none"> - <i>analizeze</i> acțiunile de încălcare a integrității scrierii academice; - <i>deducă</i> consecințele plagiatului, autoplajiatului, fabricarea sau alterarea voită a datelor experimentale în cercetare. 	<ul style="list-style-type: none"> - să <i>anticipe</i> consecințele încălcării integrității scrierii academice - să elaboreze reguli de diminuare a plagiatului în scrierea academică - să decidă acțiuni de dezvoltare a integrității academice

În esență, din Tabelul de mai sus putem observa accentul pus pe proiectarea diverselor competențe prospective atât în faza inițială, cât și prin intervenția noastră.

Realizarea activității educaționale a fost bazată pe utilizarea diverselor metode prospective incluse în Tehnologia unității acordate (9 CP).

Sarcinile educaționale propuse studenților în cadrul disciplinei *Comunicare și scriere academică* a dus la formarea competențelor prospective prin demers infuzional.

Proiectarea competențelor prospective prin demers infuzional a fost realizată și în cadrul cursului *Didactica Funcțională*:

5. Trasarea obiectivelor EP în cursul Didactica funcțională

Nr.	Tema	Inițial	Final
1.	Politicele educaționale cu privire la curriculum, proiectare. Educația centrată pe cel ce învață.	<ul style="list-style-type: none"> Să analizeze în plan retrospectiv reformele în învățământul superior din Republica Moldova. 	<ul style="list-style-type: none"> Să prognozeze schimbări a politicilor educaționale din perspectivă didactică.
2.	Normativitatea activității didactice – condiție în asigurare a funcționalității demersului didactic. Principiile didacticii din perspectiva teoriilor constructiviste și prospective. Tendințe și orientări în didactică	Să stabilească condiția de asigurare a funcționalității demersului didactic Să analizeze principiile didacticii din perspectiva teoriilor constructiviste Să stabilească tendințele și orientările în didactica funcțională.	Să analizeze aplicativitatea principiilor prospective - opereze cu resursele bibliografice și electronice ale domeniului.
3.	Didactica clasică versus modernă Curriculum- evoluții recente și dimensiuni inovative. Metodologia aplicării curriculumului modernizat în școală	Să analizeze evoluția dimensiunii inovative a curriculumului	<ul style="list-style-type: none"> Să anticipe schimbări în didactică din perspectiva inovațiilor
4.	Strategii didactice interactive utilizate în procesul de predare-învățare-evaluare	Să planifice etapa a lecției cu evidențierea metodelor didactice	Să decidă selecția metodelor didactice în conformitate cu obiectivul proiectat
5.	Curriculum. Proiectare. Didactica disciplinei axată pe competențe. Operaționalizarea obiectivelor. Relația obiective – competențe. Didactica funcțională și competențe prospective. Funcționalitatea designului didactic. Competențele profesionale și calitățile personale ale psihologului care activează în sistemul educațional		Să proiecteze competența de anticipare/ adaptare la schimbare/ gestionarea timpului etc. Să proiecteze competența de proiectare didactică
6.	Proiectarea activității didactice/ proiectarea lecției. Cadru ERRE. Proiectarea prospectivă și anticipativă	Să proiecteze o secvență a lecției Să elaboreze o curricula la disciplina <i>Didactica funcțională</i> Să schițeze o etapă de planificare anuală / un model de proiect ERRE	Să planifice prospectiv acțiuni educative pentru problemele existente Să anticipe schimbări în conținuturile educaționale Să elaboreze obiective prospective Să gestioneze timpul conform strategiei proiectate Să anticipe schimbări în

			conținuturile educaționale Să elaboreze obiective prospective Să gestioneze timpul conform strategiei proiectate
7.	Curriculumul universitar: forme de organizare.	Să proiecteze obiective la o tema Să propună modalități de eficientizare a procesului de învățământ. Să evalueze proiectul ca produs conform criteriilor propuse	Să ia decizii cu referire la sarcinile propuse în corelare cu timpul adecvat realizării obiectivelor.
8.	Sistemul de învățământ în RM	-argumenteze importanța extinderea și diversificarea sistemului de instruire a adulților pe întreg parcursul vieții	Să direcționeze procesul de formare personală continuă
	Lucrul individual • Elaborarea proiectului la teme predate. • Determinarea avantajelor /dezavantajelor educației centrate pe cel ce învață. • Eseu: „Anticiparea schimbărilor în pedagogie și psihologie, modalități de soluționare și sau inovare”	Să elaboreze proiect la o tema la disciplinei Didactica funcțională	Să anticipe schimbări în pedagogie și psihologie, modalități de soluționare și sau inovare”

În mare parte, prin intermediul cursului Didactica funcțională ne-am axat pe dezvoltarea *competenței de proiectare/planificare*, urmată de *gestionarea timpului, luarea deciziei și anticipare*.

În general, strategiile de punere în practică a conceptului de EP trebuie să asigure:

- adaptarea ofertei de educație și formare, precum și a modului în care este organizat procesul educațional, axat atât pe nevoile și cerințele beneficiarilor educaționali, cât și pe cerințele pieței muncii;
- realizarea standardelor ridicate de educație și calificare în toate sectoarele, astfel încât să se asigure o educație și o formare de calitate superioară și, în același timp, să se asigure corespunderea competențelor profesionale cu cerințele în schimbare ale locurilor de muncă.

Validarea operațională a rezultatelor experimentale

În constatarea eficienței *Tehnologiei unității acordate* (9 CP) s-a pornit de la ideea că evaluarea calitativă în învățământul universitar este mereu ancorată în actualitate. Până nu demult, evaluarea acorda o mare atenție preciziei și măsurării rezultatelor, ca modalitate de asigurare a obiectivității și comparabilității. Analiza efectelor negative ale evaluării atât asupra curriculumului, cât și asupra activităților de predare-învățare a generat un nou mod „de a gândi” evaluarea.

Diversitatea funcțiilor pe care aceasta le exercită, precum *predicția, reglarea sistemului, selecția și controlul*, plasează etapă aceasta a fi una de intermediere pentru a relua un nou ciclu al procesului educațional, stimulând cercetările direcționate spre definiri mai riguroase a obiectivelor educaționale, astfel devenind etapă care asigură continuitatea procesului educațional.

➤ Evaluarea nivelului de formare a competențelor prospective demers specific (disciplinar)

Pentru a observa dacă variabilele independente (modulul EP și Curriculumul EP) au produs modificările pe care le așteptăm a fost elaborat chestionarul „Evaluarea nivelului de formare a

competențelor prospective după demersul disciplinar". Nivelul de formare a competențelor prospective a fost determinat prin intermediul indicatorilor care includ comportamente concrete, elaborate pe cele 3 nivele de formare a competenței: nivelul cognitiv, nivelul aplicativ și nivelul integrativ (Anexa nr.11). Chestionarul a fost administrat unui grup din 42 studenți (specialitatea *Psihopedagogie*) și a avut drept scop evidențierea modificărilor produse ca urmare a experimentului formativ. Prima etapă a urmărit determinarea nivelului de formare a competenței prospective la grupul țintă (etapa de posttestare).

Analiza datelor prezentate în Tabelul 6 indică formarea competențelor prospective la nivelul I - cunoaștere este atins de 30% subiecți; nivelul II aplicare este de 50% subiecți și nivelul III integrare doar 20% subiecți.

Ca urmare a implementării cursului Educația prospectivă, s-au produs anumite modificări în formarea competențelor prospective, prezentate în Tabelul 6.

Tabelul 6. Nivelul de formare a competențelor prospective (pretest/posttest)

Competențe	Psihopedagogie pretest			Psihopedagogie posttest		
	Înalt	Mediu	Scăzut	Înalt	mediu	Scăzut
Nivel de formare						
Prevedea/anticiparea	20 %	55 %	25%	35%	50%	17%
Planificarea și proiectarea	38,5%	62,5%	7,5%	60%	40%	0%
Creativitatea și inovația	25%	35%	40%	38%	35%	36%
Gestionarea timpului	14%	22,5%	9,5%	31%	35%	35%
Adaptarea la schimbare	15%	57,5%	17,5%	45%	50%	5%
Direcționa	22%	30%	58,5%	31%	38%	32%
Luarea deciziei	9,5%	70%	17%	19%	76%	5%
Gestionarea riscului	5%	0%	0%	9,5%	12%	5%
Gestionarea informației	9,5%	72,5%	21%	31%	57%	9,5%

Comparând rezultatele înregistrate în cazul variabilei dependente (competența prospectivă) din etapa pretestare și posttestare constatăm că s-au produs anumite modificări, semnificative statistic, unde competența de planificare a crescut de la 28,5% nivel înalt pretest la 40% nivel înalt posttest, fapt ce demonstrează o creștere semnificativă. O creștere considerabilă se observă la competența de adaptare la schimbare cu o dezvoltare de șa 15% la 45% nivel înalt. Analiza datelor experimentale cu referire la nivelul de formare a competențelor prospective la cursul *EP* arată un nivel de formare diferit al acestora. Astfel, la nivelul cunoaștere competența *de gestionare a timpului* a crescut de la 10% la 35% (specialitatea Psihopedagogie). *Nivelul II* competența *anticipare* a crescut de la 22,5% la 35%% iar nivelul III a crescut de la 15% la 30% .

La specialitatea Psihopedagogie se observă l a nivelul III o creștere în special la competența de anticipare – 35%, competența de direcționare -30%, gestionarea tipului -30%, luarea deciziilor - 30% și mai puțin la competența de adaptare la schimbare cu o creștere de la 15% inițial, la 16% final și 0% competența de gestiune a riscurilor.

La finalul experimentului, subiecții au fost rugați să răspundă la întrebarea: *Cum credeți, cine ar putea fi beneficiarii acestui curs?* Studenții consideră necesară introducerea cursului de Pedagogie prospectivă la toate specialitățile, argumentând că este o disciplină transdisciplinară, utilă beneficiarului educațional în formarea sa personală și profesională de perspectivă, mai mult, UST este o universitate pedagogică.

În concluzie, la această secțiune putem menționa următoarele:

- condițiile psihopedagogice create (implementarea cursului EP) au contribuit la o creștere a nivelului în formare a competențelor prospective de la nivelul I și II la etapa de constatare, la nivelul II și III la etapa de formare;

- formarea competențelor prospective de nivelul III a fost înregistrată la aproximativ 30% dintre subiecții implicați în experimentul formativ prin demers disciplinar.

➤ **Evaluarea nivelului de formare a competențelor prospective axat pe demers infuzional**

Cursul Etica profesională

Prin administrarea testului „Evaluarea nivelului de formare a competențelor prospective” au fost analizate comparativ datele obținute la etapa de pretestare și posttestare pentru 79 studenți din 135 studenți de la diverse specialități din cadrul UTM. Rezultatele pot fi examinate în Tabelul 7.

Tabelul 7. Nivelul de formare a competențelor prospective la disciplina Etica profesională

Nivelul de formare	Finalități	Pretest	Posttest
Nivelul de cunoaștere	Anticipare	55%	62%
	Planificare	65%	67%
	Direcționare	15%	23%
	Gestionarea timpului	2%	12%
	Adaptarea la schimbare	2%	8%
	Gestiunea riscurilor	2%	5%
	Luarea deciziilor	2%	5%
	Creativitatea și inovația	2%	5%
	Gestionarea informației	2%	5%
Nivelul de aplicare	Anticipare	30%	41%
	Planificare	40%	51%
	Direcționare	15%	25%
	Gestionarea timpului	5%	8%
	Adaptarea la schimbare	2%	5%
	Gestiunea riscurilor	0%	2%
	Luarea deciziilor	2%	5%
	Creativitatea și inovația	2%	2%
	Gestionarea informației	2%	2%
Nivelul de integrare	Anticipare	5%	8%
	Planificare	20%	29%
	Direcționare	0%	2%
	Gestionarea timpului	0%	5%
	Adaptarea la schimbare	0%	5%
	Gestiunea riscurilor	0%	1%
	Luarea deciziilor	0%	2%
	Creativitatea și inovația	0%	0%
	Gestionarea informației	0%	0%

Analizând datele pentru disciplina Etica profesională, demers infuzional, înregistrate în urma testării și în conformitate cu indicatorii de evaluare a competențelor elaborate pe nivele (Tabelul 4.2) am obținut următoarele rezultate.

Conform datelor experimentale, la cursul *Etica profesională* s-au produs modificări la diferite nivele de formare a competențelor prospective. Astfel: *nivelul I* de formare a *competenței de anticipare* a crescut de la 55% la 62% pentru specialitatea TI. *Nivelul II* de formare a *competenței de anticipare* a crescut de la 30% la 41%. *Nivelul III* de formare a *competenței de anticipare* a crescut de la 5 % la 8%.

Competența de *planificare*, la fel ca și competența de anticipare, a înregistrat schimbări la atât la nivelul II (de la 40% la 51%,) cât și la nivelul III (de la 20% la 29%). Deși se constată schimbări și la nivelul de aplicare a competenței de *direcționare* de la 0% la 2%, totuși, este vorba de un procentaj relativ mic. Astfel, putem spune că se mai atestă lacune cu referire la aspectul *direcționare, luarea deciziilor, gestionarea riscurilor etc.*

Din figura de mai sus se observă schimbările ce au intervenit în dezvoltarea *competenței anticipative, competenței de planificare și competenței direcționare* la nivelul I (cunoaștere), II (aplicare) și III (integrare). Putem spune că studenții au capacități de planificare a acțiunilor de schimbare, dar se confruntă cu dificultăți în anticiparea consecințelor nerespectării unor principii etice ce țin de conduita profesională, lipsește automotivarea pentru schimbare, ceea ce ne determină să constatăm necesitatea de a orienta demersurile educaționale în vederea formării acestor capacități.

În acest context, grupul țintă a prezentat următoarele răspunsuri privind *competința anticipativă – nerespectarea principiilor etice îmi va afecta cariera și succesul în viața individuală; nu-mi vor fi susținute opiniile, deoarece comportamentele (faptele) nu vor coincide cu cele declarate; colectivul își va pierde încrederea în capacitățile mele, voi fi izolat de grup etc.* Pentru formarea competenței de planificare și dezvoltarea comportamentului etic sunt propuse activități ca: participarea la treninguri; elaborarea agendei; studiul independent etc.

Progresele înregistrate la studenții ca rezultat al formării competențelor prospective, au fost stabilite prin aplicarea testului de validare care demonstrează eficiența formării lor prin:

- determinarea tendințelor de dezvoltare a comportamentului etic în realizarea profesiei;
- descoperirea interdependenței dintre comportamentul etic, succesul profesional/ individual și profesionalizare.

Comunicare și scrierea academică

În scopul determinării eficienței experimentului formativ a fost aplicat chestionarul „*Evaluarea nivelului de formare a competențelor prospective*” au fost analizate comparativ datele obținute la etapa de pretestare și posttestare pentru 56 studenți de la diverse specialități (UTM). Rezultatele pot fi examinate în Tabelul 8.

Tabelul 8. Nivelul de formare a competențelor prospective la cursul Comunicare și scriere academică

Nivelul de formare	Finalități	Pretest	Postest
Nivelul de cunoaștere	Anticipare	27%	43%
	Planificare	39%%	53%
	Direcționare	9%	16%
	Gestionarea timpului	2%	11%
	Adaptarea la schimbare	2%	9%
	Gestiunea riscurilor	2%	4%
	Luarea deciziilor	2%	4%

Nivelul de aplicare	Anticipare	20%	36%
	Planificare	27%	36%
	Direcționare	7%	11%
	Gestionarea timpului	7%	9%
	Adaptarea la schimbare	2%	4%
	Gestiunea riscurilor	0%	2%
	Luarea deciziilor	0%	2%
Nivelul de integrare	Anticipare	2%	9%
	Planificare	11%	20%
	Direcționare	0%	2%
	Gestionarea timpului	0%	4%
	Adaptarea la schimbare	0%	4%
	Gestiunea riscurilor	0%	2%
	Luarea deciziilor	0%	2%

Analizând datele comparative pretest și posttest pentru cursul *Comunicare și scriere academică*, demers infuzional, înregistrate în urma chestionării celor 56 studenți (specialitatea *EE și FE*) și în conformitate cu indicatorii de evaluare a competențelor elaborate pe nivele (Tabelul 4.2) am obținut următoarele rezultate.

Observăm o creștere a competenței de planificare de la 11% inițial la 20% final pentru nivelul de integrare, se evidențiază creștere pentru competența de anticipare de la 2% la 9%.

Mai puține modificări sunt evidențiate pentru competența de gestionare a timpului de la 0% la 4%. Gestionarea rațională a timpului ca neoresursă parvenită din consecința rapidității, provoacă uzura accelerată a cunoștințelor, fapt care justifică necesitatea și formarea tinerei generații pentru o serie de sarcini pe care nu le pot prevedea cu exactitate, dar care le influențează deciziile în timp. Pentru gestionarea eficientă a timpului este necesară focusarea pe obiective, planificare, relaționare, pe spontaneitate, prioritezare sau delegare a sarcinilor, activităților.

Aceeași situație este constatată și pentru competența de adaptare la schimbare.

Din Tabelul 8 se observă o creștere semnificativă a rezultatelor la variabila planificare de la 11% la 20% nivel de integrare și anticipare de la 2% la 9% nivel de integrare. Menționăm că în mare parte sarcinile au fost mai mult axate pe dezvoltarea acestor competențe și mai puțin au permis axarea pe luarea deciziilor, gestionarea timpului, adaptarea la schimbare etc.

Din discuțiile cu studenții a fost stabilit că competența de planificare a simțit o creștere considerabilă datorită faptului că aceștia sunt puși în situația de a planifica și la alte cursuri.

Aceste confirmări ne-au orientat spre ideea că pentru a avea rezultate în dezvoltarea competențelor prin demers de integrare în cursul *Comunicare și scriere academică* este nevoie de mai mult timp pentru activitățile de predare-învățare.

Cursul Didactica funcțională

Prin administrarea testului „*Evaluarea nivelului de formare a competențelor prospective*” au fost analizate comparativ datele obținute la etapa de pretestare și posttestare pentru 42 studenți de la specialitatea Psihopedagogie (UST). Rezultatele prezentate în Tabelul 9.

Tabelul 9. Nivelul de formare a competențelor prospective la Didactica funcțională

Nivelul de formare	Finalități	Pretest	Posttest
--------------------	------------	---------	----------

Nivelul de cunoaștere	Anticipare	24%	45%
	Planificare	57%	83%
	Direcționare	7%	26%
	Gestionarea timpului	24%	48%
	Adaptarea la schimbare	14%	31%
	Gestiunea riscurilor	7%	14%
	Luarea deciziilor	14%	36%
Nivelul de aplicare	Anticipare	21%	36%
	Planificare	50%	62%
	Direcționare	5%	24%
	Gestionarea timpului	19%	33%
	Adaptarea la schimbare	7%	19%
	Gestiunea riscurilor	5%	10%
	Luarea deciziilor	12%	26%
Nivelul de integrare	Anticipare	12%	21%
	Planificare	38%	45%
	Direcționare	2%	16%
	Gestionarea timpului	12%	19%
	Adaptarea la schimbare	5%	10%
	Gestiunea riscurilor	0%	2%
	Luarea deciziilor	2%	7%

Analizând datele pentru cursul Didactica funcțională, demers infuzional, înregistrate în urma chestionării celor 42 studenți (specialitatea Psihopedagogie) și în conformitate cu indicatorii de evaluare a competențelor elaborate pe nivele (Tabelul 4.2) am obținut următoarele rezultate. Studenții din cadrul UST având studii pedagogice (colegiu) au formată competența de planificare 45% dintre subiecți, o creștere semnificativă se observă pentru competența de gestionare a timpului de la 12% la 19% și respectiv a competenței de anticipare de la 12% la 21%, competențe care sunt de prima necesitate și utilizate în proiectarea didactică.

Conform datelor experimentale, la cursul *Didactica funcțională* s-au produs modificări la diferite nivele de formare a competențelor prospective. Astfel, se observă formarea competenței de planificare unde *nivelul I* de formare a a crescut de la 57% la 83% pentru specialitatea Psihopedagogie. *Nivelul II* de formare a *competenței de planificare* a crescut de la 50% la 62%. *Nivelul III* de formare a *competenței de planificare* a crescut de la 38 % la 45%. Rezultatele date sunt confirmate și de experiența majorității studenților care au studii în domeniul pedagogic și activează în calitate de educatori sau cadre didactice la clasele primare, unde planificarea este una din competențele cerute în fișa de post. Dar sunt unii studenți de la alte profiluri, sau care nu activează în domeniu, respectiv, mai greu pot aplica în practică anticiparea, planificarea, gestionarea timpului etc., deși la nivel de cunoaștere înțeleg ce presupune aceasta, fapt confirmat în Figura 5.

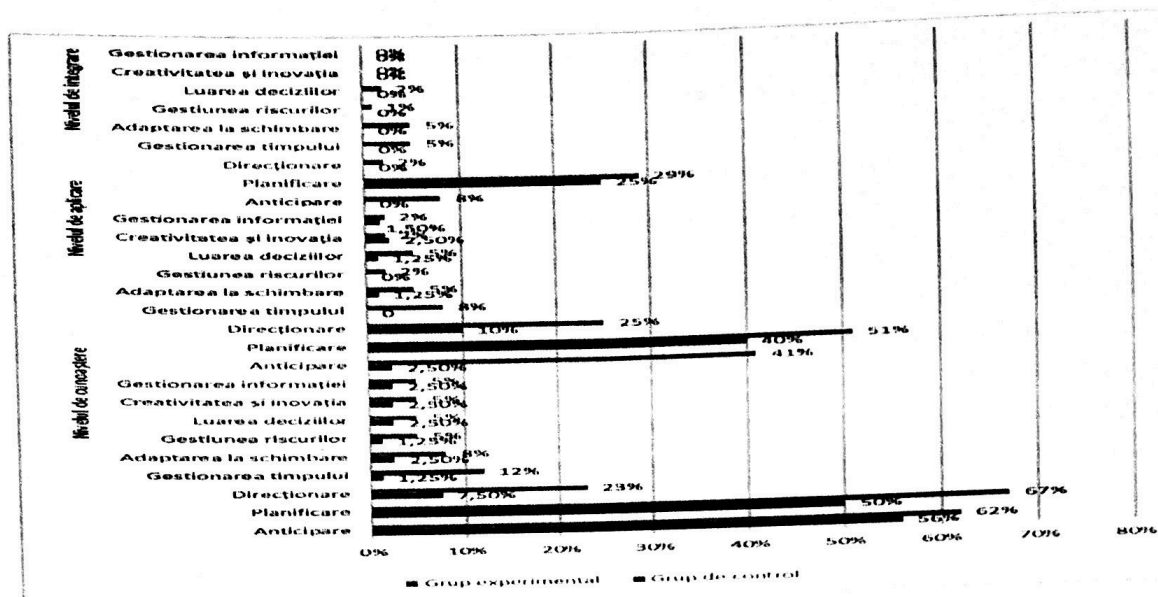

Figura 5.. Compararea frecvenței a celor 9 CP la studenții grup experimental și grup de control (posttest UTM)

Pentru validarea Tehnologiei unității acordate a celor 9 CP la studenții din cadrul UTM a fost comparate rezultatele la cele două grupe de studenți. În esență din Figura 5.13. se observă că diferențe semnificative la toate nivelurile de formare cu o creștere esențială a nivelurilor de cunoaștere și aplicare a celor 9 CP. Totodată, ținem să menționăm că referitor la competența de planificare s-a determinat o creștere minoră în cazul grupului de control, fapt ce confirmă că la celelalte discipline este pus un accent important pe planificare/proiectare.

Aceeași situație a fost identificată și în cazul celor 29 studenți din grupul de control din cadrul UST

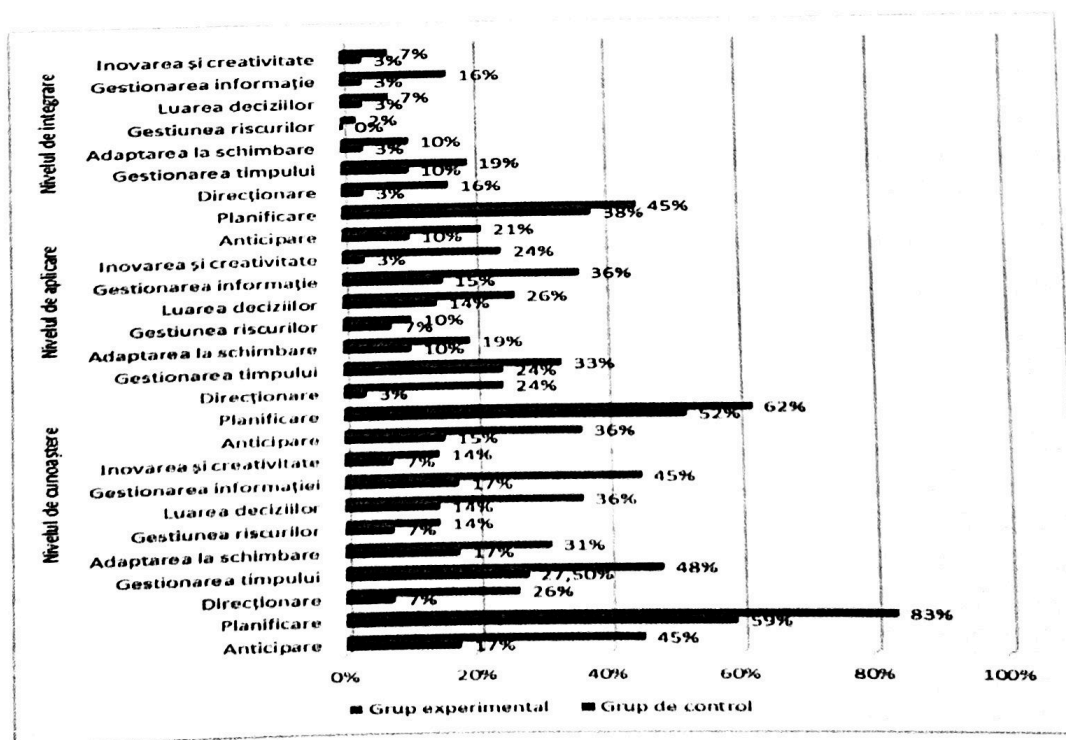

Figura 6. Compararea frecvenței a celor 9 CP la studenții grup experimental și grup de control (posttest UST)

În esență din Figura 6. sunt evidențiate schimbări semnificative la toate nivelurile de formare a celor 9 CP. Important de evidențiat formarea competenței gestionarea informației 16%, gestionarea timpului -19% și de planificare a 43% din grupul experimenta pentru nivelul de integrare.

Ținem să menționăm că o deosebire pregnantă în proiectarea didactică și alte acțiuni educaționale, care se realizează în universitate, constă în faptul că acțiunile planificate în proiect trebuie să comporte precizie în formularea finalităților, a timpului acordat fiecărei activități, a luării deciziei de selectare a informației, a metodelor, a axării pe necesitățile individuale ale celor ce învață, abordând integral secvențele educaționale, fapt confirmat la studenții profil pedagogic.

Prin axarea pe *educația prospectivă* în mediul universitar, au fost utilizate concepte, instrumente și procese care au permis studenților să gândească creativ și pe termen lung. Educația prospectivă îi ajută pe studenți:

- să conceptualizeze mai corect și mai durabil viitorul;
- să dezvolte competențe în explorarea viitorului probabil și preferat;
- să determine dinamica și influența prin care beneficiarul formează un viitor alternativ;
- să elaboreze un plan de acțiuni în vederea proiectării unui viitor mai bun.

La finele cursului, 96% din studenții din grupul experimental s-au pronunțat în favoarea introducerii Educației prospective în instituțiile de învățământ universitar.

Experimentul pedagogic a demonstrat că fundamentarea PP ca domeniu nu trebuie să existe numai ca o construcție științifico-teoretică pentru dezvoltarea științelor educației, ci, incontestabil, trebuie să includă un ansamblu de repere practice, care să asigure funcționalitatea acesteia. Condiția de bază fiind cunoașterea fundamentelor științifice ale PP și familiarizarea beneficiarilor educaționali din cadrul universitar cu conținutul acesteia, formarea competențelor prospective.

5. Rezultatele obținute

1. Proiectarea competențelor prospective în cadrul cursurilor: Etica Profesională; Comunicare și scriere academică; Didactica funcțională (demers infuzional).
2. Elaborarea și valorificarea prin experiment a Tehnologiei unității acordate (9CP).
3. Manuscrisul tezei este realizat în volum de **100%**
4. Teza este pregătită pentru etapa de susținere în: **unitatea primară**

6. Publicațiile la tema tezei de DH

6.1. monografiile monoautor

1. LUNGU, V. *Prospective pedagogy: conceptual and metodological fundamentals*. Monograf. Primedia eLaunch, Boston, USA, 2022. – 117 p. ISBN – 979-8-88722-627-9
<https://doi.org/10.46299/979-8-88722-627-9>

6.2. Ghiduri metodice/metodologice

1. LUNGU, V., SILISTRARU, N. Proiectarea competențelor prospective în curricula universitară. Ghid metodologic. Chișinău: MS Logo, 2022, -146 p. ISBN 978-9975-3541-1-0.

6.3. Note de curs / Suporturi de curs

1. LUNGU, V., SILISTRARU, N. *Pedagogia prospectivă. Suport de curs.* Chișinău: MS Logo, 2022, -312 p. ISBN 978-9975-3541-2-7.

6.4. Articole în reviste internaționale

1. LUNGU, V., SILISTRARU, N., MAFTEI, V. Design of prospective skills in the university curriculum from the Republic of Moldova. *International Journal of Higher Education Pedagogies*, 3(2), (2022, p.34–52. <https://doi.org/10.33422/ijhep.v3i2.179>

6.5. Articole în culegeri internaționale

1. LUNGU, V., SILISTRARU, N., & MAFTEI, V. Design of prospective skills in the university curriculum from the Republic of Moldova. In: *The 4th World Conference on Research in Teaching and Education*, 18-20 March 2022, Prague, Czech Republic. 313-332 p <https://www.dpublication.com/wp-content/uploads/2022/03/89-6498.pdf>
2. LUNGU, Viorelia; CREȚU, L. The place of moral values in the High School Curriculum in the Republic Of Moldova. In: *Proceeding of The 4th International Conference on New Trends in Teaching and Education* 18-20 February, Milan, Italy. 2022, p.105. <https://www.dpublication.com/wp-content/uploads/2022/02/39-2958.pdf>

6.6. Articole în culegeri naționale

1. LUNGU, V. Învățarea individual a studenților – vector în adaptarea la schimbare. În: *Cercetarea, Dezvoltarea și Inovarea din perspectiva Eticii Globale.* Ed.III. *Materialele Conferinței Științifice Internaționale* 15 aprilie, 2022. Chișinău: Ed. Tehnica-UTM, 2022, p.229-234. ISBN 978-9975-45-821-4
2. LUNGU, V. The university between adaptation to change and innovation: practical issues. In: *Dialog intercultural polono-moldovenesc.* Vol. V, nr.1, 11-13 aprilie 2022, Chișinău: Tipografia UST, 2022, pp. 12-15. ISBN 978-9975-76-207-6 (prezentare în PLENUL Conferinței).

7. Protecția rezultatelor obținute în formă de obiecte de proprietate intelectuală

8. Diseminarea rezultatelor proiectului

1. Participarea în cadrul *5th World Conference on Teaching and Education(WORLDCTE).* **Berlin, Germania, 8-10 decembrie, 2022**, cu tema: Learning and adapting to change for students-pedagogical profile (comunicare orală, prezentare power point online)
2. Participarea în cadrul Conferinței Științifice Internaționale: *Education and New Learning Technologies, Constanța, România, 27-28 decembrie, 2022*, cu tema: The effects of technological development on adolescent personality. (comunicare orală, prezentare power point online)
3. Participarea cu tema: Design of prospective skills in the university curriculum from the Republic of Moldova. In: *The 4th World Conference on Research in Teaching and Education*, 18-20 March 2022, Prague, Czech Republic. 313-332 p <https://www.dpublication.com/wp-content/uploads/2022/03/89-6498.pdf> (comunicare orală, prezentare power point online)
4. Participare cu tema: The place of moral values in the High School Curriculum in the Republic Of Moldova. In: *Proceeding of The 4th International Conference on New Trends in Teaching and Education* 18-20 February, Milan, Italy. 2022, p.105. <https://www.dpublication.com/wp-content/uploads/2022/02/39-2958.pdf> (comunicare orală, prezentare power point online)

5. Participare cu tema: Învățarea individuală a studenților – vector în adaptarea la schimbare. În: *Cercetarea, Dezvoltarea și Inovarea din perspectiva Eticii Globale. Ed.III. Materialele Conferinței Științifice Internaționale* 15 aprilie, 2022. Chișinău: Ed. Tehnica-UTM, 2022, p.229-234. ISBN 978-9975-45-821-4 (comunicare orală, prezentare power point fizic)
6. Participare cu tema: The university between adaptation to change and innovation: practical issues. În: *Dialog intercultural polono-moldovenesc. Vol. V, nr.1, 11-13 aprilie 2022, Chișinău: Tipografia UST, 2022, pp. 12-15. ISBN 978-9975-76-207-6. (prezentare în PLENUL Conferinței)*

9. Concluzii în limba română și engleză

În vederea fundamentării în sistemul Științelor Educației a unui nou domeniu: Teoria și metodologia Educației Prospective, a fost necesar de validat experimental paradigma EP prin configurarea Bazei pandantă cu elementele componente (Blocul gnoseologic și Blocul operațional) axate pe Resortul subsecvent centrate pe formarea competenței prospective;

A fost valorificată paradigma EP prin experiment aplicând Tehnologia unității acordate (CP9) prin proiectarea și asigurarea implementării prin demers infuzional (proiectarea CP în cadrul disciplinelor Etică profesională; Comunicare și scriere academică; Didactica funcțională) și/sau demers special (disciplinar – curriculumul Educația prospectivă) în cadrul universitar.

Totodată, pentru eficientizarea procesului de implementare a EP în cadrul universitar au fost elaborate și editate Suportul de curs: *Pedagogia prospectivă* și Ghidul: *Proiectarea și formarea competențelor prospective în curricula universitară*.

Conclusion

In order to establish in the Education Sciences system a new field: Theory and methodology of Prospective Education, it was necessary to experimentally validate the EP paradigm by configuring the pending Base with the component elements (Gnoseological Block and Operational Block) focused on the subsequent Resort centered on the formation of prospective competence.

The EP paradigm was capitalized through the experiment applying the Technology of the Granted Unit (CP9) by designing and ensuring the implementation through an infusional approach (CP design within the disciplines Professional Ethics; Communication and Academic Writing; Functional Didactics) and/or special approach (disciplinary – the Prospective Education curriculum) within the university.

At the same time, to make the EP implementation process more efficient in the university framework, the Course Support: *Prospective Pedagogy* and the Guide: *Designing and training prospective skills in university curricula* were developed and edited.

Conducătorul proiectului LUNGU Viorelia dr., conf.univ